

Mozaik

RENDAHGYÓ RECENZÍÓ EGY RENDAHGYÓ ANTOLOGIÁRÓL

A „rendhagyó” jelzöt nem a recenzens találta ki. A *Mozaik* című antológia ugyanis így minősíti önmagát: *Rendhagyó antológia*. Jó, akkor hát legyünk rendhagyók.

A füzet 19 költő 29 versét tartalmazza. Kiadta a Békés megyei Népújság, a békéscsabai Városi Tanács művelődésügyi osztálya, a KISZÖV Gyopár-klubja, a Nemzetközi Gyermekév Békéscsaba városi Szervező Bizottsága. Rendhagyóan sok a bába, de ez nem akadályozta az antológia világra jöttét. Amelyről recenziót kellene írni. Ha lehetne. De nem lehet. Miért?

Már csak emiatt is rendhagyó ez a recenzió: az antológia néhány versét képtelenség elolvasni. A magyarázat roppant egyszerű és bármely olvasó megérti, miért olvashatatlanok a versek. Azért, mert a szerzők saját kézírásában, facsimilében láthatók, de annyira kicsinyítve, hogy a betűk, szavak összefolynak, — olvashatatlanok. Van néhány jól kaligrafizált vers is, amit el lehet olvasni, mindjárt az első: *Város kellős közepében / kicsi ház áll Hófehér / kicsi a ház nádtetővel / bévül búbos kemence / Ablakával — két szemével / szemléli a kék eget...* stb. Ezt a verset meg azért nem olvassa tovább a recenzens, mert van egy sanda megérezése; azon a két ablakszemen Szabolcska Mihály kandikál ki, nemszeretem módon, a mai világba. Van más olvasható vers is, más szerzőtől, így kezdődik: *Magamnak dúdoló, de néked is megsúgom / tavaszt álmodok, csicsergő fecskét is...* Uramisten, ez meg Farkas Imre, ha még emlékszünk rá. Van vers, amelyikből Ady könyököl ki, bús nagy szemével bámulva ránk, van amelyikből Villon kacshint ki, meg a Hosszú kések éjszakája jut eszünkbe. A vers címe ugyanis *Hosszú combok éjszakája* s az első két sora: *cso (vagy csu?) dälatos nagy mell, szenzációs fenék...* Sajnos, a recenzens nem szereti a szenzációsan nagy temporokat még versben sem. Ez az ő magánügye. Gusztus dolga. De szóba kerülnek majd közügyek is.

Hogy miért zsugorodtak, zanzásodtak ilyen olvashatatlanná ezek a „kézírások”? Hogy elférjen mellettük egy-egy illusztráció. Mindegyik mellett van ugyanis egy, ugyanattól a grafikustól; iparkodva híven „ábrázolni” a vers lényegét. Ettől is rendhagyó ez az antológia, illet ugyanis nem láttunk mostanában, de talán régebben sem.

Kétségkívül tájantológia ez, a Békés megyében élő költők antológiája, így hát nem támaszthatunk vele szemben olyan igényt, mint amit az ÉS mostani vitájában a fiatalok szóvá tesznek: nem akarván az „öregekkel” egy gyékényen árujni, generációs antológiákat, műhelyeket, folyóiratot akarnak. Itt viszont békésen megférnek egymással az olyan idősebbek, mint a már a két világháború közt is ismert, a népi írókkal tartó Hegyesi János (nevét a recenzens tisztelettel említi), meg az aláírásból ki nem olvasható nevű, bizonyára fiatal szerző, aki nyilván recenzens-pukkasztó szándékkal ilyen címmel közli versét: *PCX, Y*. Csakhogy a sok költői kalandot látott recenziót az ilyen című vers már nem tudja pukkasztani: a későbbiekben lesz még oka a pukkadózásra. Kezdjünk is hozzá máris, stílusosan ilyen címet adva a pukkadózásnak: *ABCDE*.

A) Ez az antológia ezer példányban jelent meg, ebből száz példány számozott. Ára nincs, tehát könyvesboltban nem kapható, árusításából bevétel — feltételezhetően — nem származik. Viszont van benne 28 egész oldalas klisé, s ez nem olcsó mulatság. Plusz a költők tiszteletdíja, meg a grafikus tiszteletdíja, meg a papír, meg a nyomás stb. — mulatságnak ez sem olcsó.

B) Viszont a kiadók, akik nyilván „összedobták” a pénzt, vállalták ezt a mulatságot. Ezzel teljesítették az évi munkatervükben bizonyára szereplő tételt: „helyi költők antológiájában való részvétel”. Kipipálható. Megtörtént. De hogy a KISZÖV

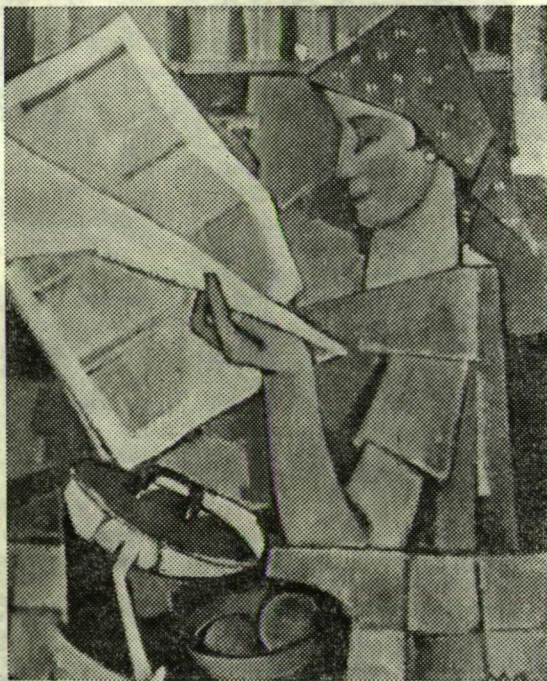
Gyopár-klubja mit keres a kiadók közt — rejtelem. Nyilván volt elkölteni való pénze. Hogy a Nemzetközi Gyermekév Békéscsabai Szervező Bizottsága is ott van a kiadók között, nem hibáztatható, hiszen a már említett Hegyesi János egyik verse a *Nemzetközi Gyermekévre* címet viseli. De hogy a Hosszú combok éjszakájának mi kapcsolata van a Nemzetközi Gyermekévvvel — újabb rejtelem. (Áttételes értelemben persze, van.)

C) Hazánk eme déli régiójában jelenik meg a Tiszatáj, amely ezt a rendhagyó recenziót — remélem — közli. Nos, recenzens bennfentes körökből úgy értesült, hogy ez a folyóirat kénytelen lemondani a műmellékletek közléséről, legalábbis csökkenteni kell számukat, mert nincs rá pénz. Nem jut rá az állami dotációból, meg az előfizetési díjakból, meg az eladott példányok árából. A Tiszatájat ugyanis pénzért adják.

D) Közismert a könyvkiadók katasztrófális anyagi helyzete. Recenzens tud olyan íróról, aki a haját tépi elkeseredésében, mert az egyik fővárosi kiadó — nincs is másilyen — elfogadta ugyan a kéziratát, szociográfiáról van szó, de kénytelen mellőzni a nagyszerű fotókat, ugyanis sokba kerülnek a klisék. Békés megyében, úgy látszik, más árviszonyok hatnak a könyvkiadásra, a klisék ára.

E) Egyik közismert irodalompolitikusunk azért helyesli a helyi kiadványokat — nem hivatásos kiadóktól származókat —, mert ezek tehermentesítik a hivatásos kiadókat s főként: elősegítik a vidéken élő költők, írók megjelenését. Nem hiszem, hogy ilyen kiadványra gondolt. Ez ugyanis nem öregbíti, hanem csökkenti a vidéken élő és alkotó írók, költők „árfolyamát”. Ez csak arra jó, hogy „előkelőbb” körökben azt a képzetet keltsék: ez a vidéki irodalom. Annak megállapításával, hogy nincs külön vidéki és fővárosi irodalom, jegyezzük meg, ha volna is „vidéki irodalom”, az nem ilyen volna. Az — irodalom lenne. Van persze Békésben is irodalom. Úgy hívják: Simonyi Imre. De ő nincs benne ebben az antológiában.

M. G.

MOHI SÁNDOR:
ÚJSÁGOLVASÓ